

PRATARMĖ

Parengėme 2004 metais pradėto leisti tęstinio mokslo darbų leidinio dešimtą tomą. Jis išeina šiek tiek atsinaujinęs. Be įprastų leidinio skyrių, jame atsirado nauja skiltis „Bibliopolio lobynas“. Ji skirta pristatyti įdomiausius Bibliotekoje kuriamo Lietuvos knygos muziejaus eksponatus. Be to, pirmą kartą visiems leidinio tekstams suteikti DOI registravimo numeriai, taigi nuo šiol tekstus bus galima lengvai pasiekti internete.

2021-uosius metus Lietuvos Respublikos Seimas paskelbė vieno žymiausių XVII a. Europos karvedžių, Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės didžiojo etmono, Vilniaus vaivados, mecenato Jono Karolio Chodkevičiaus metais. Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių biblioteka šia proga parengė parodą, pavadintą „Jonas Karolis – Dievo Lietuvai duotas taleris“. Parodos koncepcijos autoriaus dr. Sigito Narbuto tekstas išaugo į tokio paties pavadinimo studiją, skelbiamą „Mokslinių straipsnių“ skyriuje. Joje aptariamas Jono Karolio Chodkevičiaus vaizdavimas Lietuvos neolotyniškoje poezijoje.

Šiame leidinyje spausdinami dar šeši moksliniai straipsniai. Kalbos istoriko dr. Artūro Judženčio straipsniu „Baltramiejaus Vilento *Enchiridionas* (†iki 1572, †1579): Tikėjimo išpažinimas“ tęsiamas Baltramiejaus Vilento *Enchiridiono* filologinis tyrimas; jo pirmoji dalis buvo paskelbta devintame šio leidinio tome. Lietuvių kalbos instituto mokslo darbuotojos, filologės slavistės dr. Nadeždos Morozovos straipsnyje „Ivano Fiodorovo, Petro Mstislaveco ir brolių Mamoničių *Apaštalo* laidos Rygos knygų rinkiniuose“ pagrįstai įrodoma, kad bibliografiniuose leidiniuose pateikiama informacija apie šiuos senuosius spaudinius ne visada teisinga. Tad tyrėja patikslina duomenis apie išlikusius *Apaštalo* egzempliorius. Knygotyrininkės, Bibliotekoje kuriamo Knygos muziejaus vedėjos dr. Almos Braziūnienės straipsnyje teminiu, kalbiniu, poligrafiniu-meniniu požiūriais nagrinėjami Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekoje esantys Pranciškonų spaustuvės leidiniai. Vrublevskių bibliotekos Rankraščių skyriaus mokslo darbuotoja, istorikė Rasa Sperskienė straipsnyje „Lietuvos prezidento institucijos istorijos atgarsiai Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekos dokumentuose“ tiria šimtametę Lietuvos prezidento institucijos istoriją. Tyrimui pagrįsti pasitelkti dokumentai, ikonografija, saugomi Lietuvos MA Vrublevskių bibliotekos Rankraščių ir Retų spaudinių skyriuose. Du straipsniai skirti nacionalinės retrospektyviosios bibliografijos temai. Mokslinės informacijos skyriaus vedėja dr. Giedrė Miknienė ir Bibliografijos sektoriaus vadovė dr. Birutė Railienė bendrame straipsnyje nagrinėja Lietuvos nacionalinės retrospektyviosios analizinės bibliografijos reikšmę mokslo ir kultūros istorijos tyrimuose. Tyrimo objektu pasirinkta lietuviškų periodinių ir tęstinių leidinių publikacijas registruojančio leidinio „Lietuvos bibliografija“ C serija. Rumunijos akademijos bibliotekos Bukarešte darbuotoja dr. Maria Carmen Nadia Petre nacionalinės retrospektyviosios bibliografijos temą išplečia iki tarptautinio lygio – atskleidžia Rumunijos knygų Nacionalinės retrospektyviosios bibliografijos istoriją.

Leidinyje skelbiama šaltinio, saugomo Bibliotekos Rankraščių skyriuje, publikacija. Ją parengė Knygos muziejaus mokslo darbuotoja dr. Kotryna Rekašiūtė. Ji pristato XIX a. pabaigoje kūrusio kalbininko rankraštį – nežinomo autoriaus *Prakalba* lietuviškai gramatikai.

Skyrelyje „Iš Bibliotekos rinkinių“ apžvelgiama Retų spaudinių skyriaus Senosios periodikos fonde saugomų XIX–XX a. periodinių leidinių (laikraštėlių, žurnalų, informacinių biuletenių, vienkartinųjų leidinių), išleistų dauginimo priemonėmis – hektografu, rotatoriumi, kopijavimo aparatu, kolekcija (255 pavadinimai). Ją pristato šio sektoriaus vadovė Aida Grybienė.

Naujoje skiltyje „Bibliopolio lobynas“ aptariami du Knygos muziejaus eksponatai. Rankraščių skyriaus mokslo darbuotojas dr. Andrius Jurkevičius pasakoja apie XVI amžiaus Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės rankraštinį paminklą – Žyrovicų evangeliją, o istorikas, Vilniaus dailės akademijos doktorantas Rolandas Gustaitis aprašo įspūdingą 1804 metais Niurnberge išleisto Prūsijos karalystės žemėlapią, kadaise priklausiusio lenkų kariuomenės 12-ojo pėstininkų pulko vadui, būsimam generolui Janui Veisenhofui (Jan Weysenhoff), kelią į Vrublevskių biblioteką.

Skyriuje „Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių biblioteka 2019–2020 m.“ pateikiama mokslinės sekretorės Leokadijos Kairelienės parengta Bibliotekos dvejų metų veiklos ataskaita. Atskirai skelbiamas Bibliotekos darbuotojų 2019–2020 metų publikacijų sąrašas, sudarytas bibliografės Vaidos Juodėnienės, Loretos Glebavičiūtės parengta Bibliotekos veiklos kronika ir V. Juodėnienės surinkti bibliografijos duomenys apie Biblioteką 2019–2020 m. žiniasklaidoje.

„Atmenoje autoriams“ siūlomi „Bibliografinių nuorodų aprašo reikalavimai“, parengti pagal standartą LST ISO 690:2010.

Nuoširdžiai dėkojame šio leidinio mokslinių straipsnių recenzentams už vertingas įžvalgas ir naudingus patarimus.

Kviečiame teikti publikacijas visus Lietuvos ir užsienio tyrėjus, nagrinėjančius dokumentinį paveldą, atminties institucijų istoriją ir šiandienos problemas!

Daiva Narbutienė
2021 m. gruodis